

Spitsbergen

reisverslag

16 augustus - 31 augustus 2001

Spitsbergen (Svalbard) eilanden

Spitsbergen (Svalbard)

De Svalbard eilanden zijn een onderdeel van Noorwegen en liggen in de Noordelijke ijszee tegen de noordpoolkap aan. Het grootste eiland van Svalbard is Spitsbergen, de naam waarmee de gehele eilandengroep ook wel wordt aangeduid. Vrijwel het gehele jaar is Svalbard bedekt onder een dikke sneeuwlaag, terwijl de zeeën rondom de eilanden opgeslokt zijn door de noordpoolkap. Door de warme golfstroom wordt in de zomer het ijs terug gedrongen en is Spitsbergen aan de westkust ijsvrij. Svalbard ligt tussen de 77° en 81° noorderbreedte.

Rondreis met de Multanovski

Met het op deze omstandigheden aangepaste schip de 'professor Multanovski' varen we ruim een week om deze eilandengroep. Tijdens de reis varen we langs enorme in zee uitmondende gletsjes en zullen we elke dag een paar keer aan land gaan voor een spectaculaire wandeling. Aan onze hoop om ijsberen en walrussen te zien wordt ruimschoots voldaan. Het zee-ijs heeft zich dit jaar extreem ver terug getrokken, waardoor de ijskap van de Noordpool voor ons onbereikbaar is geworden.

Dag	Route	Bijzonderheden
	Vlucht Amsterdam – Tromsø – Longyearbyen	13 uur reistijd 2 dagen acclimatiseren
1.	Hornsund	Schitterende gletsjer; toendra wandeling bij poolstation: rendieren en poolvos.
2.	Tusenøyane	Twee toendrawandelingen eilandjes Bolschøya en Hlvmanøya
3.	Edgeøya	Kapp Lee: eerste 2 walrussen, toendrawandeling. Discobukta: canyon, poolvossen, eerste ijsbeer.
4	Nordauslandet	Augustabukta: Walrussen, ijsbeer op rots. Vibehogdene: Poolwoestijn vol fossielen
5.	Kvitøya	Westen: Mist, ijsbeer op landingsplaats Oosten: IJsschotsen, walrussen op ijs, gletsjer
6.	Sjuøyane	Ijsberen bij dode potvis, Middag: Strandwandeling: walrussen
7.	Hinlopenstraat	Kapp Hanshawe: Vogelklippen Faksevdgen: kampvuur op strand
8.	Liefdefjord, Reinsdyrflya, Smeerenburg	Schitterende gletsjer, toendrawandeling Historisch walvisvaarders dorp
9.	Ny Alesund Prins Karls Forland	Hoogste postkantoor ter wereld. Wandeling in drassig moslbergandschap
10.	Isfjord – Longyearbyen	Ekmanfjord: Gelaagde bergen bij heuveleiland. Einde rondreis; vlucht naar huis

Met z'n drieën naar Spitsbergen

Na een moeilijke periode, waarin de moeder van Ien na een lang ziekbed eind juli overleed, pakken we de draad van het leven weer op en hebben we een korte reis naar Spitsbergen geboekt. We hebben de mazzel dat een organisatie een hele boot heeft geannuleerd en ze nu in 6 weken alsnog die boot vol willen krijgen. Een flinke korting en een half volle boot (25 ipv 50 mensen) was te aantrekkelijk om te laten lopen. Ans gaat ook mee. Ze droomt al jaren van de ijsbergen van Alaska. Spitsbergen is wat dat betreft Alaska in het kwadraat.

Spitsbergen ligt tegen de noordpool aan. In de winter kun je over het ijs naar de noordpool lopen. De 900 km is begin deze eeuw door een paar bekende poolreizigers afgelegd. De “winnaar” van de zuidpool-race, Raold Amundsen, heeft vanaf Spitsbergen als eerste per vliegtuigje de noordpool bereikt.

In de zomer trekt het ijs zich terug en kun je om het eiland varen. Alleen het noordwesten ligt doorgaans met pakijns nog tegen de poolkap aan. 's Winters wordt Spitsbergen door de poolkap verslonden en zijn alle zeeën rondom het eiland bevroren. Spitsbergen is met zijn hoge toppen en talloze in zee uitkomende gletsjer een lust voor het oog. Naast de talloze vogels en zehonden leven hier ook enorme walrussen en de nachtmerrie van elke poolreiziger, de ijsbeer. Walvissen zijn hier zo bejaagd, dat ze nog maar nauwelijks voorkomen.

Via Oslo naar Tromsø

Tromsø (Noord-Noorwegen)

We vertrekken pas om 14:30 vanaf Schiphol. Een relaxte tijd, zeker als Jan ons met de overvolle koffers vol winterspullen naar de trein brengt. Het wordt een zware vlucht. Eerst naar Oslo, 2 uurtjes wachten, door naar Tromsø (Noordkaap), weer 8 uur wachten en dan uiteindelijk naar Longyearbyen op Spitsbergen. Bij elkaar 13 uur voor een bestemming in Europa.

Jonneke, de eigenaresse van ons reisburo Beluga, vliegt met ons mee. Ze gaat zelf ook een rondreis maken. Ze is een enorme bron van informatie. Sinds 1980 reist ze bijna jaarlijks naar Spitsbergen. Ze is helemaal verliefd op het pool-eiland.

Na de korte stop in Oslo komen we aan in Tromsø. We doen de bagage in een kluis en nemen een taxi naar de kabelbaan. Op de berg hebben we een mooi uitzicht over de stad en de baai. In Tromsø is het ook nog 24 uur per dag licht. De zon zien we wel onder gaan, maar donker wordt het niet. In Tromsø zoeken we een gezellig barretje op en maken kennis met de extreme drankprijzen van Noorwegen.

Mooie vlucht over gletsjers en besneeuwde bergtoppen naar Longyearbyen

Na middennacht vliegen we het laatste stukje naar Spitsbergen. Als we boven het eiland komen wordt onze adem benomen door het prachtige uitzicht. Meer dan de helft van Spitsbergen bestaat uit ijs en gletsjers. Vooral de oostkant is ruig en onbeschrijfelijk mooi. Om 3 uur landen we bij daglicht in Longyearbyen. Als we uit het vliegtuig stappen worden we overvallen door een ijzige natte poolwind. We beseffen meteen dat we aangekomen zijn in de meest noordelijk gelegen stad van de wereld. Jonneke herkent een kennis, de eigenaar van de camping, en regelt voor ons gratis vervoer naar ons hotel. We slapen iets buiten Longyearbyen in Nybyen, een voormalige nederzetting van mijnwerkers. Ans slaapt twee blokken van ons vandaan, maar we zijn te moe om daar nu wat aan te doen.

Tegen de avond komen we aan in Spitsbergen.

Een groot deel van hele eiland is met ijs bedekt.

Vrijdag 17 augustus – Longyearbyen

Dagje Longyearbyen

We moeten al voor tien ontbijten. Met kleine slaapoogjes zitten we dus al vroeg aan het heerlijke loopbuffet. Hierna meteen weer in de koffer. 's Middags lopen we naar het dorpje. Alle huisjes zijn van hout. Ziet er van buiten allemaal wat ongezellig en ietwat triest uit, maar van binnen weten ze het wel gezellig te maken. Door het hele dorp loopt het buizensysteem (riool, water, gas etc) boven de grond. Ziet er erg lelijk uit, maar als je er aan gewend bent is het toch wel heel bijzonder. Door de permafrost, de altijd bevroren laag net onder de oppervlakte, kunnen de buizen niet ingegraven worden. Het dorpje heeft een klein, verrassend gezellig centrum waar van alles is te krijgen. We schaffen wat ansichtkaarten aan en pinnen Noors geld. De weg terug lijkt een stuk langer dan de heenweg. Het gaat licht omhoog en we zijn best moe als we bij het restaurant vlak bij ons hotel arriveren. Ien ziet ons eerste rendier langs de kant van de weg.

Longyearbyen: Door de permafrost liggen alle buizen en leidingen boven de grond.

Ien wil eten met gedekte tafeltjes, zodat we in het duurste en leegste restaurant van Spitsbergen terechtkomen. Je kunt kiezen uit walvis-, rendier- en kalfsvlees. We hebben het best gezellig, maar het was weer weinig voor veel.

Het lijkt nog vroeg in de middag als we tegen twaalven in helder daglicht ons bed opzoeken.

Excursie naar Blombergstrand

We worden om half tien opgehaald door gids Sywert voor een "hike" naar Blombergstrand. Voor Ien kan de dag al niet meer stuk als de gids haar met zijn blauwe ogen aan kijkt. Samen met de in hogere sferen verkerende Ien stappen we in het busje, waarmee we nog zeven mensen op gaan halen alvorens op pad te gaan. Het weer is sterk verbeterd. Als we de kleine inham van Longyearbyen uitrijden en bij de grote Isfjord komen is het zo helder dat we de grote gletsjers aan de andere kant van de 35 km brede fjord goed kunnen zien. Het is een imposant gezicht. Sommige ijswanden zijn wel 60 meter hoog en tot 7 km breed. Bij één van die wanden moet zich momenteel een ijsbeer bevinden, die continue op jacht is naar op ijsschotsen rustende zeehonden.

Enorme gletsjers aan de andere kant van de Isfjord.

Rendieren en agressieve skua's

Gewapend met geweer gaan we op pad. Sywert vertelt veel over de omgeving, maar van wandelen komt niet veel. Zo laat in het seizoen zijn er nog maar weinig bloemen. Het is al herfst en de natuur wacht al op de winter. Alleen de overvloedige kapokbloemen zie je af en toe het landschap wit kleuren. Een arctic skua (kleinste jager), een roofmeeuw, blijft bij ons in de buurt. Als we te dicht bij het nest komen worden we door de agressieve vogels aangevallen. Sywert steekt dan de loop van zijn geweer omhoog, waardoor dit dan ons hoogste punt wordt en de skua's het geweer aanvallen en niet onze hoofden. Op de toendra voor ons lopen een drietal rendieren. Ze hebben hun witte winterkleed afgeworpen en zijn nu wat grijzer. Hun wintervacht zien we overal op de grond liggen. Ze laten ons redelijk dichtbij komen zodat we deze leuke dieren goed kunnen zien. Hier op Spitsbergen leeft een andere soort dan in Scandinavië. De Spitsbergen variant is een stuk kleiner en heeft kleinere geweien.

Isfjord (Longyearbyen).

Van een wandeling blijkt geen sprake te zijn. Elke 10 meter stoppen we even voor een praatje. Ook leuk natuurlijk, maar zo zie we maar een klein deel van het gebied. Op het strand ligt veel drijfhout uit Siberië. Heel Spitsbergen schijnt er vol mee te liggen. Hier staat ook een tent waar we wat te drinken krijgen. We zitten op rendiervellen. Rendierharen laten snel los en als we uit de hut stappen lijken we wel op bezoek geweest te zijn bij iemand met katten die zijn huis nooit schoon maakt. Na een warme slok keren we weer terug naar het dorp.

Sledehondenkennel

's Avonds worden we door Carl opgehaald voor een barbecue. We rijden 9 kilometer Longyearbyen uit naar zijn poolhondenkennel. Hij heeft 80 sledehonden en organiseert tochten. Momenteel ligt er helaas te weinig sneeuw op de gletsjer en zijn hondensledetochten onmogelijk. Carl is hier gekomen als mijnwerker. Hij is getrouwd met de keukenhulp en heeft samen met haar een heer sledehondenimperium opgebouwd. In hun gezellige ronde hut organiseren ze 's avonds barbecues. Deze worden opgeluisterd met een dia presentatie over het sledehonden-gebeuren.

Het zijn kleurrijke mensen. Ze zien er uit alsof ze straatkranten verkopen, maar behoren tot de upper-class van Longyearbyen. Er zijn slechts 9 mensen die er f 165,- pp voor over hebben om hier onder het genot van een gebraden worstje wat hondjes te aaien. Na drie uur worden we weer thuis afgezet.

Zondag 19 augustus – Longyearbyen

We hebben vandaag niets geboekt. Jos wil naar de gletsjer lopen, maar Ien zegt dat we hebben afgesproken om te winkelen. Bovendien vindt ze het te gevaarlijk 100 meter buiten het dorp te gaan zonder gids van 300 gulden, die haar tegen spookberen moet beschermen. Een saai dagje dus.

Hoopgevende ervaringen van 4 Australiërs

Tijdens het ontbijt komen we aan de praat met vier Australiërs, die net terug zijn van een boottocht. Het is heel mooi geweest, maar door de ongewoon warme zomer hebben ze nauwelijks drijfijis gezien. De poolkap heeft zich ver terug getrokken. Aan de noordkust is de Berentszee helemaal open en in plaats van rustig drijfijis is er nu een ruwe zee. Eenmaal moesten ze 3 km in de zodiac over een woeste zee varen om bij het land te komen. Door het weinige pakijis leiden de beren honger. Ze kunnen zo geen zeehond vangen. Alles speelt zich nu wel af op een klein gebied waardoor ze meer dan 20 ijsberen hebben gezien. Ook hebben ze enorm veel walrussen gezien. De ijsberen hebben erg veel honger en zijn nu levensgevaarlijk. Zij hebben tijdens een wandeling een beer achter zich aan gehad. Dat was even rennen.

Ons onderkomen in Longyearbyen.

Sledehonden trekken auto ipv slee

We zorgen dat we om 14 uur bij de 2e kennel van Carl, net buiten het dorp, zijn. Om die tijd komt de tour met sledehonden terug. De honden trekken een open kever tussen de twee kennels. Wel grappig om even te zien.

Na een biertje in de bar van het nabij gelegen restaurant zit onze dag er op. Vanuit het wc-raam van ons hotel zie ik nog een groep sneeuwwhoenders in bruin zomerkleed voorbij struinen.

Maandag 20 augustus – Begin rondreis met de Multinovski

De rondreis begint

Bij het ontbijt maken we kennis met een aantal reisgenoten van onze komende trip, die vannacht zijn aangekomen. Het lijken me allemaal hele aardige mensen. De oudste (tot nog toe) is 84 en de rest is de 50 al gepasseerd.

Onze boot de Multinovski.

Rondje met de mountainbike

Ien en ik besluiten voor weinig (f 60,-) mountainbikes te huren. We willen naar de gletsjer fietsen, maar de weg er naar toe blijkt wel heel erg steil te zijn. Als het zweet van onze ruggen druipt besluiten we de heuvel af naar het dorp te fietsen. We gaan even langs het Noorse kerkje en de haven waar de boot ligt aangemeerd. Na een laatste bezoek aan de winkeltjes maken we ons op om aan boord te gaan. Met twee taxi's gaan we rond half vier naar de boot.

Henk van de Velde

Tot onze verrassing staat Nederlands bekendste ontdekkingsreiziger Henk van de Velde ons uit te zwaaien. Hij wilde boven Rusland van Europa naar Amerika varen. Het is voor hem een ideaal jaar met weinig ijs. Helaas bleek hij een visum voor en bepaald gedeelte van Siberië nodig te hebben en moest hij terug keren. Ans had toevallig een krantenartikel uitgeknipt en dat vindt hij heel erg leuk om te lezen.

Nederlands bekendste wereldreiziger, Henk van de Velde, ligt met zijn boot in Spitsbergen. Hij wil van Europa naar Azië via de Noordelijke ijszee.

Luxe kamers op de Multinovski

De boot zelf is een aangename verrassing. Luxe kamers. Ans heeft de mazzel als enige alleenreiziger niet met iemand anders te zijn ingedeeld en heeft helemaal de ruimte. Er zijn problemen met de riolering en onze kamer stinkt behoorlijk. Dit is echter over als we op zee zijn en alles even doorgespoten is.

De groep bestaat uit 25 man. Op het oog een leuke groep. Er varen vier onderzoekers mee, die het 7-jarige verblijf van een groep mensen op de eilanden van Tusenøya gaat onderzoeken en beschrijven. Ze zullen ons de 3e dag verlaten. Het zijn aparte types. Een ietwat arrogante schrijver en drie ruige bonken.

Onze reisleiders: Martin en Jason

Om hen snel af te kunnen zetten varen we andersom. Reisleider Martin regeert hier als een feodale heerser. Hij wekt meteen al wat irritatie door ons als domme toeristen te behandelen. Vragen over de route worden hooghartig beantwoord of lacherig met wedervragen beantwoord. Het is zijn steil van werken en we moeten er maar aan wennen. Sommigen zullen er nooit aan wennen en hebben aan het eind van de reis een hekel aan hem. Wij laten onze vakantie er niet door vergallen en nemen het maar zoals het is. Aan de andere kant is hij een

Vertrek uit Longyearbyen: Het avontuur begint !!

enorme natuurliefhebber, die helemaal tot het gaatje gaat om zo veel mogelijk uit deze reis te halen. Het is dan ook vooral aan hem te danken dat we zo veel van het eiland gaan zien en deze reis onvergetelijk zal maken.

Tot mijn frustratie gaan we niet naar het pakijs van de Noordpool. De andere boot deed het wel, maar Martin heeft er geen zin in. Discussie gesloten. Er zijn nog twee gidsen. Jason is een Australische Noor met veel poolervaring. Hij doet al 10 jaar veldonderzoek naar ijsberen. Arjen is een Nederlands groentje. Hij heeft drie jaar in de zomer onderzoek gedaan naar Brandganzen in Ny Ålesund. Het is een fanatiek vogelaar, maar blijkt later een wel erg onervaren gids te zijn. Vooral zijn sociale vaardigheden zijn minimaal. Kampioen open duren intrappen. Als hij het niet weet zegt hij maar wat. En daar heb ik een enorme hekel aan.

De Russische bemanning in de stuurhut.

Martin en Jason geven uitleg over de komende reis.

De eerste ijsklompen drijven voorbij

Als we wakker worden is het triest weer. Door de mist zien we geen hand voor ogen. Wat een vreselijk begin. Als we Hornsund in varen zien we dan ook helemaal niets van de prachtige spitse bergen waar het eiland zijn naam aan te danken heeft. Ans komt desondanks enthousiast melden dat ze de eerste ijsberg voorbij heeft zien drijven.

Als we verder de fjord in varen komen we steeds meer ijsbergjes tegen. Het is ijs dat van een van de gletsjers is afgebroken. Ik trotseer de regen, maar ga na een uurtje afzien de rest maar opzoeken in de bar.

De eerste ijsschotsen.

De prachtige Hornsund gletsjer

De prachtige Hornsund gletsjer.

Plotseling trekt het op en is in de verte de grote gletsjerwand te zien. Iedereen snelt naar het dek. Het klaart steeds meer op en af en toe breekt er zelfs een zonnetje door. De gletsjer is adembenemend. Een ongeveer 40 meter hoge loodrechte wand die langzaam het water in schuift. Tweemaal horen we een enorme knal, waarna met een enorme kracht een stuk gletsjer afbreekt en in het water stort. Langzaam naderen we de gletsjerwand.

De kapitein brengt het schip tot op 50 meter, wat ons helemaal in extase brengt. Op de ijsschotsen zien we twee zehonden uitrusten. Met de verrekijker kunnen we het goed zien.

Het ijs van de gletsjer wordt zo samen gedrukt dat alle lucht er uit wordt geperst. Het licht wordt hierdoor helemaal geabsorbeerd. Alleen de kleur blauw wordt terug gekaatst, waardoor een het ijs schitterend turkoois kleurt. Vooral de plekken die recentelijk zijn afgebroken zijn

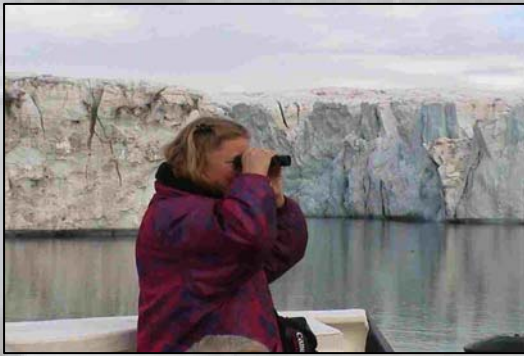

Hornsund gletsjer.

Hornsund gletsjer.

prachtig.

Als we terug varen zien we door de typische poolnevel ook wat van de bergen om ons heen. Schitterend. We zijn bang dat we het mooiste van de rondreis nu al hebben gehad.

Wandelen rondom Pools poolstation

Aan de monding van de Hornsund fjord aan we aan land bij een Pools poolstation. We worden hartelijk ontvangen. Ze zijn blij mensen te zien in dit godverlaten oord. Spitsbergen is van Noorwegen, maar alle

landen hebben het recht hier onderzoek te doen.

We splitsen de groep in drie drieën. Ien en Ans gaan met de middengroep mee. De vitale 83 jarige Ementine wil met de snelle groep mee, maar wordt onder luid protest terug gestuurd naar de middengroep. Het is maar goed ook, want er volgt een stevige klim met een paar riskante stukjes. Als we boven zijn komen we de eerste poolvos tegen. 's Winters zijn ze helemaal wit, maar in de zomer kleuren ze bruin. Op een stukje toendra komen we ook een rendier met twee jongen tegen. We kunnen heel dichtbij komen.

Als we over een stroompje moeten glijd ik uit en val voorover in het water. De videotas is helemaal nat, maar de camera heeft het gelukkig droog gehouden. Alleen mijn duim bloedt en doet zeer.

Eerste klas restaurant

's Avonds genieten we voor de eerste maal van het fantastische eten. Het is werkelijk eerste klas wat we hier voorgeschoteld krijgen. Ze hebben goed in de gaten dat voor de meeste toeristen niet het aantal ijsberen of de omgeving het langst bij blijft, maar de kwaliteit van het eten en de geboden luxe aan boord.

Na de overheerlijke lasagne krijgen we een mooie film van onze gids Jason over Spitsbergen te zien. Hij heeft al heel wat films op zijn naam staan. Met name op het gebied van ijsbeer-films is hij een autoriteit. Later deze week krijgen we een aantal van deze films te zien en ook een film over hoe het filmen zelf in zijn werk gaat.

We zijn vannacht om de Zuidkaap gevaren. De zee is heerlijk rustig. Goed weer om walvissen te zien, maar ze laten zich helaas niet zien. Er zijn er ook nog maar weinig over na de intensieve jacht. Nu alle grote walvissen nagenoeg zijn uitgeroeid jaagt Noorwegen zelfs op de vroeger oninteressante kleine Minke whale. Die zie je dus ook haast niet meer.

Met de zodiac naar Bolschøya

Om 8:45 stappen we in de zodiacs en varen naar het 3 bij 1 km grote eilandje Bolschøya. We varen er eerst helemaal om heen om te zien of er geen ijsbeer aanwezig is. Martin zegt er vanochtend eentje gezien te hebben. Ik denk dat hij het zei om ons alert te maken. In

ieder geval is er nu geen ijsbeer meer aanwezig. Na enig zoeken vinden we een plaats om aan land te gaan. Het eiland is vroeger in het seizoen een waar vogelparadijs. Nu is het nagenoeg verlaten. In de lucht wat meeuwen, maar dan heb je het wel gehad. Over het drassige toendralandschap lopen we van de ene kant naar de andere. Soms is het even lastig als we over scherpe rotsen moeten klauteren. Als we een drassig veld over moeten steken komen sommigen vast te zitten en moeten ze uit de drassige smurrie worden getrokken. Op een aantal plaatsen komen we walvis en walrus beenderen tegen uit de tijd dat hier nog intensief op deze dieren werd gejaagd.

Overal liggen de botten van walvissen. Wat zijn ze die walvisvaarders hier vreselijk te keer gegaan zeg..

Kaplaarzen zijn hard nodig in het drassige landschap.

Papegaaiduikers en roodkeelduikers

Als we bijna bij de zodiacs zijn zien we een rots met papegaaiduikers. Toch nog wat leuks gezien. In een meertje zien we roodkeelduikers zwemmen. Mooie beesten, maar wel ver weg. Op het eiland zien we wel sporen van de ijsbeer. Een pluk haren, resten van een gevangen eend en een paar keer ijsbeerpoep. Aan de poep kun je zien dat ze het moeilijk hebben. De poep bevat grasresten. Gras eten ze alleen als ze erge honger hebben en geen zeehonden kunnen vangen. Hun jachtterrein is het pakijns en dat is in de zomer, en helemaal deze zomer, erg ver te zoeken.

We stappen op een andere plek weer in de zodiacs. Om er te komen moeten we door een brei van wier waden. Je laarzen worden er spekglad van, maar iedereen komt toch zonder ongelukken aan boord.

Al met al een wat teleurstellend uitstapje. De verwachtingen waren hoog. Martin voorspelde enorm veel zeevogels en waarschijnlijk walrussen en onze eerste ijsbeer. Om 12:30 even lunchen en vanmiddag gaan we nog een poging wagen op een volgend eiland.

Halvmaneøya

's Middags bezoeken we het wat grotere eiland Halvmaneøya. De schrijver en zijn 3 helpers worden bij een hut afgezet. Ze zullen hier 12 dagen blijven om onderzoek te doen naar een groep mensen die hier een paar honderd jaar terug 7 jaren noodgedwongen hebben overwinterd.

Het is een lastige wandeling. Het is continue uitkijken vanwege de vele stenen waar je tussendoor moet laveren. Achteraf zijn we blij dat er ondanks de valpartijen niemand met gebroken ledematen terug komt. De wandeling zelf is teleurstellend. Erg weinig te zien. Ook hier laat de ijsbeer het afweten. Even denken we dat er een beer in de buurt is als de vier onderzoekers aan de andere kant

van het eiland enkele schoten lossen. Ze blijken slechts aan het oefenen te zijn. In de verte zien we volgens de gidsen de eerste beer. Het is voor ons een klein wit stipje waar geen beweging in zit. Volgens Martin slaapt hij, maar na die 'beer' van vanmorgen geloven we hem niet meer.

Ijsberenal: 140 gedode ijsberen per seizoen

Op het eiland is vroeger enorm op beren gejaagd. Er staat nog een eenvoudige, maar uiterst doeltreffende, berenal uit de jaren 50/60 opgesteld. De val, een kastje met aas en een zelfontspannend geweer, kon wel 140 beren doden in een seizoen. Om de val liggen allemaal beenderen van gevlide beren. En wij nu maar zoeken naar die ene overgebleven beer.

Primitieve, maar o zo effectvolle ijsberenal.

Film van Jason: Door Discovery bekroonde film

's Avonds krijgen we weer een film van Jason te zien. Met deze film over ijsberen heeft hij een grote natuurfilmprijs gewonnen, die door zenders als Discovery en National Geographic wordt toegekend. Voor deze film is hij samen met een maat 9 maanden met de sneeuwscooter op pad geweest. Ze hebben een ijsbeer gevolgd en moesten continue in de buurt blijven. Eenmaal konden ze 3,5 dag achter elkaar niet slapen om maar bij te blijven. Slapen deden ze overigens doorgaans in een slaapzak op de sneeuwscooter. Om goed te kunnen filmen kwamen ze soms tot op 15 meter van de ijsbeer, maar doorgaans hielden ze 100 meter afstand.

Edgeøya: hutjes van poolpioniers

Vannacht zijn we naar het noordwesten van Edgeøya gevaren. Hier in Kapp Lee hebben in 1969 mensen 14 maanden in hutjes overwinterd in het kader van de bescherming van de ijsbeer. In die tijd werd er nog zo op ijsberen gejaagd, dat deze met uitsterven werd bedreigd. De broer van Adri was één van deze pioniers. Hij is tevens één van de oprichters van de stichting Plancius, de voorganger van het huidige Oceanwide Expeditions, de organisator van deze reis.

Adri en Ria gaan uit hun dak als we de oude hutjes bekijken. Je kunt je goed voorstellen hoe het hier is geweest als je de hutten van binnen bekijkt. Potkachelletje, stapelbedden en allemaal piep en piepklein.

De eerste walrussen!

Op het strand liggen de eerste twee walrussen. We klimmen op een klein heuveltje vlak boven de logge dieren. Ze stinken enorm uit hun bek en zijn enorm lui. Martin vertelt hoe dom ze zijn. Als je dicht bij komt en ze schrikken wakker, kijken ze je verschrikt aan en even later zie je ze denken 'waarom ben ik wakker?' om vervolgens weer in slaap te vallen. Walrus jagen is ook het makkelijkste wat er is. Je loopt er naar toe en schiet er een paar dood. De rest vlucht de zee in, maar zijn na een paar minuten vergeten waarom ze ook al weer weg vluchtten. Vervolgens komen ze weer aan wal, waarna de volgende geschoten werden en het ritueel zich herhaalde. Keer op keer. Na een paar prachtige foto's maken we een kort rondje over in de omgeving. We komen een rendier met haar jong tegen.

De eerste groep walrussen. Vredelievende dieren.

We genieten van de extra middagpauze in het zonnetje aan boord. We hebben een stil plekje op het bovendek gevonden waar we vast nog vaak aan terug zullen denken.

Discobukta: Kittiwake canyon (meeuwenkolonie)

We moeten weer een stukje terug varen voor onze middagexcursie. Alleen 's middags is het tijd goed om te landen op Discobukta. De boot ligt ver uit de kust en het is een hele tocht naar land. Hier is een vogelkolonie (drieteen-meeuwen) in de kittiwake canyon gevestigd. Van verre zie je al de duizenden meeuwen af en aanvliegen. Martin en Jason gaan eerst de canyon verkennen. Soms zit er een ijsbeer in en dat kunnen we (helaas) niet hebben.

De Kittiwake canyon.

Poolvossen

Als alles veilig is mogen we naar binnen. De wanden zitten vol met nesten van meeuwen. De canyon is niet diep. Hooguit 150 meter. Er leven hier ook poolvossen, die staan te wachten op omlaag vallende kuikens. We hebben mazzel en zien twee poolvossen rondscharrelen. Eentje is nog erg jong en heeft een witte vacht. De ander is bruin met lichte plekken. Ze houden ons wel in de gaten, maar gaan toch gewoon door met voedsel zoeken. Soms op slechts enkele meters van ons vandaan.

Ijsbeer in aantocht! Op de vlucht.

De gidsen worden per mobilfoon gewaarschuwd dat er een beer in aantocht is. Ze was waarschijnlijk op weg naar de canyon, maar heeft bij het zien van de zodiacs haar aandacht verplaatst. De boten zijn voor de zekerheid het water in gegaan. Hoewel de beer nog ver van ons vandaan is zoeken we een steile helling op. Als de beer alleen maar oog blijft te houden voor de zodiacs, gaan we met een klein groepje naar boven om de canyon van bovenaf te bekijken. Hier zijn ook fossielen te vinden. Vooral Ian en Jenny vinden de ene na de andere.

Op veel plekken zijn fossielen aan de oppervlakte te vinden.

We gaan ver van de beer weer aan boord van de zodiacs. Nu deze boten zijn verdwenen komt de beer ook weer in beweging. We kunnen haar vanaf de zee goed zien. We hebben onze eerste beer gescoord.

Vrijdag 24 augustus – Augustabukta en Vibehogdene

Nordausletlandet (2e hoofdeiland)

We zijn nu aan de westkust van Nordausletlandet, het tweede eiland van Svalberg. Het belooft een oninteressante dag te worden met een toendra-wandeling en een wandeling naar 'helemaal niets' oftewel een poolwoestijn.

Nieuwsgierige walrussen

Walrussen komen nieuwsgierig op ons af.

De dag begint echter perfect. Als we bij het strand komen liggen daar een paar walrussen. Er zijn er ook een paar in het water. Als we langzaam dichterbij komen worden ze nieuwsgierig en komen er 4 walrussen naar ons toe gezwommen. Met als achtergrond een in zee uitkomende gletsjer geeft dat een perfecte mogelijkheid echte poolfoto's te maken. Geweldig! Met Martin lopen we met de 'langzame groep' een rondje door de natte toendra. Er staat een koude wind en met zoveel ijs om ons heen wanen we ons nu echt op de noordpool. Als we terug gaan zien we pas dat we vanaf de top van de aan de gletsjer grenzende rotspunt gade geslagen worden door een ijsbeer. Met zijn poten onder zijn kop kijkt zij, het is vermoedelijk een vrouwtje, ons belangstellend aan. We worden snel de zodiacs in gecommandeerd, want die beer kan binnen de kortste keren hier zijn. Een schitterend gezicht.

Wandeling door poolwoestijn

De middagexcursie belooft niet bijster interessant te worden. We gaan weer een stuk wandelen. Nu door een poolwoestijn. Het wordt een zware tippel, die een aantal reisgenoten terecht aan zich voorbij laten gaan. In de verte zien we het uiteinde van de Austfonna gletsjer. Een schitterende gletsjer van 200 km breed. De derde qua lengte van de wereld. Alleen op Antarctica en Groenland is een grotere te vinden. De wandeling is volgens de GPS van Tim 7,6 km. We voelen het goed als we terug zijn. Het is uiteindelijk toch nog een interessante trip geworden. In de kale steenmassa zien we bij soms wel 9000 jaar oude walvisbotten een kleine oase ontstaan. Mos leeft van de voedingsstoffen van het bot, ganzen eten het mos of nestelen in de beschutting van het bot, vossen eten de gans en alle dieren laten hier hun uitwerpselen na. Zo zorgt een 9000 jaar oud bot voor een stukje leven in de woestijn. Indrukwekkend om te zien. Ons doel van de trip is een bedding vol fossielen. De 250 miljoen jaar oude versteende bodem van de zee is aan de oppervlakte gekomen. Het zit vol fossiele schelpen, wieren en ander primitief zeeleven. Heel erg interessant om te zien. Als we terug zijn voelen we onze benen behoorlijk en we zijn blij weer aan boord te zijn.

Met mos begroeide walvisbotten. Soms wel 9000 jaar oud!

Austfonna gletsjer

Tot mijn teleurstelling gaan we niet naar het ijsberen broedgebied Svenskøya en varen we ver van de kust van Nordausletlandet, waar de 200 km lange Austfonna gletsjer indrukwekkend de kustlijn vormt. We worden nog steeds als domme toeristen behandeld. Austfonna zouden we niet kunnen benaderen omdat er geen kaarten van het gebied zijn en Svenskøya zou je niet op mogen (moeten 500 m uit de kust blijven). Bovendien zouden de ijsschotsen van Austfonna lang niet zo spectaculair zijn als die van Groenland en Antarctica. Leuk voor hun, maar wij zijn nog nooit in Groenland en Antarctica geweest en komen juist voor de noordpoolervaring. Het zal ons een worst zijn dat de ijsbergen niet zo groot zijn als in Antarctica. Bovendien blijft de grote vraag waarom de vorige groep(en) er wel zijn geweest en wij zo opzichtig om de tuin worden geleid? Je kunt merken dat het hun laatste reis van het seizoen is. De gidsen hebben duidelijk niet in de gaten waarom de mensen deze tocht hebben geboekt.

Lekker genieten aan boord.

Na het avondeten genieten we desondanks van de enorme in de mist gehulde gletsjer in de verte en de vele ijsklompen waar we tussendoor varen. Wat zou het mooi geweest zijn als we vlak langs de gletsjer zouden varen.

Het mysterieuze Kvitøya

Het is enorm mistig als we bij Kvitøya aan komen. Het eiland is vanaf de boot niet eens te zien. Enorm jammer, want het zou een van de hoogtepunten van de reis moeten zijn. Het eiland is bijna geheel met een ijskap bedekt. Er zijn slechts drie plaatsen waar je aan land kunt. Schijnbaar op de tast varen we naar het mysterieuze eiland. Het is weer een graad koeler vandaag (1° C) en ondanks de windstille voel je dat wel.

IJsbeer gesignaleerd: niet aan land.

Als het eiland uit de mist opdoemt is er weinig wildlife te zien. Geen walrussen en geen zeehonden. We varen langs de kust naar de plaats waar begin deze eeuw een Zweedse luchtballon-expeditie tragisch aan hun eind kwam. Waar we aan land willen worden we opgewacht door een ijsbeer. Dat vinden wij natuurlijk erg gaaf, maar de gids snapt er weer niets van en baalt dat we niet naar dat suffe monument kunnen. De beer blijft ons een tijdje observeren en besluit ten slotte te verdwijnen over de ijskap die 1 km vanaf het strand begint.

Noodlottige ballonexcursie (1930)

We gaan nu toch maar aan land naar de plek waar die Zweden een gedenksteen verdienden. Zij probeerden met een luchtballon rond 1930 de noordpool te bereiken. Om de hoogte te meten hadden ze een touw meegenomen. Helaas viel het touw naar beneden en kwamen ze te hoog. Op de 83e graad bevroor de lucht en stortten ze (langzaam) naar beneden. Ze liepen terug en bereikten de rand van de noordpool. Hier kwamen op een grote ijsschots terecht, waarvan een stukje af brak dat hier uiteindelijk aanspoelde. Op deze plaats bivakkeerden ze een tijdje in de hoop gered te worden. Ze hadden namelijk regelmatig hun positie in kleine containers in zee gegooid. Ook hadden ze postduiven bij zich. Deze zijn ook gevonden, maar de redding kwam te laat. De eerste stierf door het ongekookt eten van ijsbeerhersen, waarin zich een parasiet bevond. Zijn graf is hier gevonden. De andere twee hebben het kamp verlaten en zijn pas jaren later terug gevonden, aangevreten door ijsberen. In Zweden zijn het nationale helden en hebben ze een staatsbegrafenis gehad. Een grappig verhaal is dat een van de postduiven door een visser is geschoten, niet vlezig genoeg werd bevonden en in zee is gegooid. Een paar uur later kwam hij een collega tegen en hoorde hij dat die maffe ballonvaarders berichten per postduif verzonden. Hij terug en vond zowaar nog de dode postduif inclusief het bericht drijvend in de zee.

Het is te mistig om te wandelen en we gaan snel weer met de zodiacs naar het schip. We varen langs de zuidkust van Kvitøya naar het oosten. Na de lunch moeten we een enorm uitzicht hebben over de ijskap van het eiland. Helaas hebben we een zicht van nog geen 100 meter. Balen dus.

De zodiacs worden te water geaten: we gaan weer op pad.

Zodiactocht tussen ijsschotsen

We bereiken het meest oostelijke punt van Spitsbergen in een dikke mist. Het oostelijke puntje van Kvitøya heet Kramerpynten en is doorgaans door de dichtgevroren zee onbereikbaar. Dit jaar is het pakijns ver weg en bereiken we het zonder enig probleem. Daar zit je dan met je ijsbreker zonder pakijns.

De boot gaat in een veld van gletsjerijs voor anker. Vlak bij de boot ligt een walrus op een ijsschots. Kicken!

Om drie uur stappen we in de zodiacs. Eerst naar de walrus. We kunnen hem tot op enkele meters naderen. Hij ligt schitterend op zijn ijsschots. De deining van de zee maakt het helemaal uniek. Dit is het helemaal!

Pas 100 meter voor de kust kunnen we het strand zien. Jason verteld dat het eens zo mistig was dat ze tegen het strand op knalden. De vorige keer hebben ze hier 9 ijsberen gezien, maar op het kleine stukje land dat niet onder het ijs verscholen is vinden we na lang zoeken 'slechts' één slapende ijsbeer. We varen een stukje langs de kust en plotseling hebben we een redelijk zicht. Het blijft mistig, maar toch kunnen we nu de enorme ijswand zien die bijna het hele eiland omcirkelt. Een indrukwekkende steile muur van ijs. Overal liggen afgevallen stukken van de ijswand. Sommige zijn enorm. Eentje is voor Spitsbergen standaard 'huge' oftewel ongelofelijk groot. Er zitten schitterende exemplaren bij. We schieten de mooiste plaatjes en gaan ondanks de kou helemaal uit ons dak. Ijsberen laten zich niet echt zien. De tweede komen we pas na 2 uur tegen en wel op een zeer ongewone plaats, namelijk boven op de ijswand. Wat die daar doet weten we niet, want daar is geen zeehond te vinden.

Invasie van honderd walrussen

Als we terug gaan moeten we weer door een ijsveld. Plotseling komen er uit het niets wel honderd op ijsschotsen rustende walrussen tevoorschijn. Ze liggen in groepjes op het ijs of zwemmen in familieverband rond. Als we te dichtbij een paartje met jong komen vluchten ze het water en laten hun ongenoegen duidelijk blijken. We moeten oppassen dat ze de boot niet aanvallen. Het is al eerder gebeurd dat ze hun slagtanen in een zodiac zetten. We zien ze in het heldere water onder onze boot zwemmen en op 2 meter afstand weer boven komen. Luid proestend spatten ze mijn lens nat. Wat uniek!

Ien is al snel door haar 2 reserverollen heen. We gaan gelukkig niet meer op ijsberenjacht, want Ien zou gek worden als ze er geen foto meer van zou kunnen nemen. Verkleumd, maar meer dan voldaan komen we na zevenen pas weer bij de boot. Wat een topdag!

Na het eten kijken we even in de suite van Ina en Tim. Lekker luxe met tv en tweepersoonsbed, maar toch verrassend weinig luxer dan onze kamer gezien het enorme prijsverschil.

Op weg naar Sjuøyane

In de dichte mist varen we in westelijke richting naar onze volgende bestemming, de 7 eilanden van Sjuøyane aan de noordkust van Nordaustlandet. Het hoogste punt van onze reis op bijna 81 graden noorderbreedte.

Ijsberen bij een dode potvis

Onze boot heeft van het zusterschip, waar Jonneke momenteel op vaart, een geweldige tip gekregen. Op één van de eilanden van Sju-øyane is een walvis aangespoeld. Het moet er wemelen van de ijsberen! Als we aanmeren is het mistig. Vanaf de boot kunnen we de walvis niet vinden. Plotseling gilt Martin door de luidspreker: Bingo! Hij heeft de plek gevonden! Als we er naar toe varen duurt het een hele tijd eer wij ze ook ontdekken. We zoeken naar een grote dode walvis. De walvis blijkt echter al bijna geheel geconsumeerd te zijn. Een grote groep ijsberen doet zich tegoed aan de laatste restjes blubber van de dode potvis. De walvis is waarschijnlijk al weken dood en zal het vreetfeest nog maar een paar dagen duren. In het water zien we de enorme beenderen liggen en verbazen ons er over dat er nog maar zo weinig over is van dit grote dier.

In totaal 17 ijsberen doen zich tegoed aan de dode potvis

Het feest is al dagen aan de gang. Er is weinig meer over

Rondom de walvis zien we een stuk of 6 etende ijsberen. In de nabije omgeving hangen er nog een stuk of 10 rond. Het is een machtig gezicht en zelfs voor een ervaren gids als Martin één van de mooiste ervaringen ooit.

We kunnen met de zodiacs tot op enkele meters naderen. De kolossale dieren nemen ons slechts voor kennisgeving aan. De laatste restjes van de walvis liggen in het water, beschermd door een kleine inham. De zee is perfect vlak zodat we geweldige video en foto opnamen kunnen maken. We blijven een uur of drie genieten van het schouwspel. Als we terug gaan zoeken we nog even een vrouwtje met de twee kleintjes op. Ze wacht op een veilige afstand tot de grote mannetjes vol zitten en zich terug trekken om uit te buiken. Pas dan waagt ze zich met haar

kroost in de buurt van het feestmaal. Ze komen nieuwsgierig op ons af. In het echt zijn die kleintjes net zo vertederend als de pluche beertjes in de speelgoedwinkel.

Voor de 2e keer kicken

Na de lunch zijn we weer terug. Er zijn nu twee grote mannetjes aan het kluiven. Heel indrukwekkend. Nadat we het 6e rolletje hebben vol geschoten gaan we op een ander eiland aan wal. Het is een desolaat landschap. Het strand ligt vol drijfhout en aangespoelde troep van vissers. Er staat ook een houten hutje, dat af en toe door mensen als Jason wordt gebruikt. Het is er in 1936 door de noren neergezet ter ondersteuning van hun claim op Spitsbergen. Op het strand ligt ook een groep van ongeveer 35 walrussen op elkaar gepakt. Ze zijn in diepe rust en dat laten we maar zo.

Met een groepje fanatiekelingen gaan we voor de derde keer naar de ijsberen. Een vrouwtje met een jong is nu beneden. Ze is heel voorzichtig en als een ander vrouwtje op duikt zien we goed hoe ze haar jong beschermt.

's Avond bekijken we de video van Tim en Ina over Spitsbergen. Deze film wordt door Oceanwide Expeditions als promotiefilm gebruikt. Hierna nemen we met een groepje nog een gezellig afzakkertje in de bar.

IJsbeer met jong

Voorzichtig kijken ze of er restjes overblijven.

De bijna verlaten vogelrotsen van Kapp Fanshawe

Het is weer vervelend mistig als we de Hindelopenstraat in varen. Op zee valt het nog mee, maar de kust is geheel in nevelen gehuld. Op de tast varen we naar de vogelklippen van Kapp Fanshawe. Het is laat in het seizoen en het grote spektakel van overvolle klippen met broedende zeevogels is al voorbij. Enkele late zeekoeten zijn nog met hun jong op de smalle richels aanwezig. Toch nog redelijk wat vogels zijn hier nog aanwezig. Naast de zeekoeten zijn er ook drieteenmeeuwen, grote burgermeesters met jongen, kleine alken en een enkele papegaaiduiker.

Met z'n driën bij de kleine gletsjer van Kapp Fanshawe.

De klippen zelf zijn indrukwekkende brokken basalt vol smalle, met ijs opgevulde canyons. Plotseling komen we bij een kleine, maar schitterende gletsjer uit. Een klein gaatje in de hemel zorgt er voor dat juist hier wat zonnestralen doordringen. Schitterend.

's Middags zouden we een zware wandeling gaan maken naar een mooi uitzichtpunt. Het zit dubbel tegen. Het is zwaar bewolkt en het uitzicht is belabberd. Als we ter plekke komen blijken we bovendien te worden opgewacht door een ijsbeer. Precies op de plek waar we de beklimming zouden doen. We gaan nu een stuk verderop aan land.

Het opgeruimde zwerfafval wordt verbrand.

Vuil opruimen

Jason heeft vuilniszakken mee genomen om het strand wat op te ruimen. Het ligt vol met aangespoelde troep, voornamelijk resten van vissersboten zoals drijvers, netten en allerlei soorten touw. Koren op de molen van de gestoorde Raoul. Hij maakt er weer een komische act van waarbij iedereen dubbel ligt.

Nu er toch niets is te zien gaan we voor de korte wandeling, die echter geen wandeling blijkt te zijn. We blijven bij een oude hut waar vroeger Trappers sliepen tijdens hun strooptochten. Jason maakt van aangespoeld hout een vuurtje. De tijd doden we wat met het gooien van platte stenen over het water. In het water ontdekt Ans garnaaltjes. De wandelaars verzeilen in dikke mist en

keren al snel weer terug. Helaas een beetje verloren middag.

Message in a bottle

Bij het avondeten is onze clown Raoul weer helemaal op dreef. Ze zingen uit volle borst en als Ien een verzoeknummer aanvraagt gaan Erwin en Raoul Egyptisch dansen in de eetzaal. Ien ligt helemaal dubbel. 's Avonds schrijft Raoul een brief en stopt deze in een wijnfles. Nadat hij heeft bepaald welke Golfstroom zijn 'message in a bottle' naar Brazilië zal drijven gooit hij hem na de nodige ceremoniën in zee. We zijn weer buitengaats en de zee gaat voor ons doen flink te keer. We hebben stroming mee en dat resulteert in een flinke rolling. Alsof je in een schommelstoel in slaap valt.

De oogverblindende Liefdefjord

Het is prachtig weer als we de Liefdefjord in varen. Aan het eind van de fjord is een fantastisch mooie gletsjer van 5 km breed. De zon kleurt alles helder wit als we de hoge gletsjerwand naderen. Het is een schitterende gletsjer. Niet zo'n steile gletsjerwand, maar een wat rommelige brokkeltaart. Achter de gletsjer doemen schitterende rotsen op met die kenmerkende spitse punten. Het wemelt van de meeuwen. Er is helaas te weinig ijs voor de zeehonden. Doorgaans liggen er zeehonden op ijsschotsen en zijn er hier ijsberen in het water aan

Van de gletsjer afgefallen brok ijs.

Een heerlijk zonnetje maakt deze ervaring compleet..

het jagen. Dit jaar helaas niet, maar het uitzicht vergoed alles. Wat is dit mooi!!

Het is zonnig en iedereen neemt het ervan. Zelfs Martin is in een romantische bui en staat met de keukenhulp innig te genieten van het uitzicht. Het water moet vol zitten met garnaaltjes. Hele zwermen meeuwen doen zich te goed aan deze overdaad. Door het heldere weer kunnen we prachtige foto's van de gletsjer en de omringende bergen maken. De Liefdefjord is het mooiste stukje Spitsbergen dat we hebben gezien! Twee keer valt er vlak voor ons met donderend geraas een stuk gletsjer naar beneden. Hopelijk staat er iets van op de video.

Als we tussen de ijsschotsen de Liefdefjord weer verlaten zien we de eerste Minke whale, een baleinwalvis. Later zien we op zie nog enkele keren deze kleine, maximaal 9 meter lange walvis. Ik zie ze eenmaal 'spuiten' en een paar keer goed met hun rug uit het water komen. Helaas is er weinig tijd om er met de boot op af te gaan.

Relaxte wandeling Reinsdyrflya

Vroeg in de middag gaan we aan land op het grootste toendragebied van Spitsbergen, Reinsdyrflya. Het is heerlijk zonnig en we hebben een geweldig uitzicht over de witte bergen. In de verte zien we op veilige afstand een ijsbeer met jong. De op zich saaie wandeling is door het perfecte weer plotseling heel erg aangenaam geworden. Halverwege hebben we onze jassen achter gelaten. De wandeling eindigt echter ergens anders. Gelukkig kunnen we van Adri en Ria twee regenjassen lenen, waardoor we zonder longontsteking de boot bereiken.

Het is nu nog een eind varen naar de noordwest punt van Spitsbergen, waar we vanavond nog even snel er uit gaan. De tijd wordt benut voor een presentatie met dia's van Jason over hoe natuurfilms gemaakt worden. Hij vertelt onder welke barre omstandigheden er soms gewerkt moet worden. Het resultaat is doorgaans enkele seconden bruikbare film per dag. Voor sommige films zitten ze maanden in het veld. De kosten kunnen oplopen tot 2 miljoen gulden voor een film van 30 minuten. Grootste probleem is dan ook het financieren van de film.

Smeerenburg

Om 9 uur 's avonds bezoeken we een uit onze geschiedenisboekjes bekende plaats: Smeerenburg. Hier hadden de stoere Hollanders tussen 1615 en 1645 hun basis voor de walvisjacht. Het zijn overblijfselen uit de beginperiode. Er is hier een klein dorpje geweest, maar daar is weinig van over. Alleen van de met ijsselsteentjes gemaakte blubberovens, waar de walvis werd verwerkt tot levertraan, zijn de resten nog te zien. Martin vertelt op zijn gebruikelijke boeiende manier het verhaal van de walvispioniers.

Het waren de Zeeuwen die hier de eerste voet aan wal zetten. Om het vak te leren hadden ze Basken ingehuurd. Na een jaartje hadden ze door dat het niet zo moeilijk was en werden de Basken ontslagen. Die begonnen hun eigen station iets verderop. Ondertussen hadden de Engelsen, Duitsers en Russen ook hier in de buurt hun kamp opgeslagen. De concurrentie was moordend. Aan het eind van de zomer moesten de mensen terug. Alleen, wie gaat eerst? Degene die het eerst huiswaarts ging vond het jaar daarop ongetwijfeld zijn dorpje afgebrand terug. Hierop besloten de Nederlanders te proberen of het mogelijk was hier te overwinteren. Zeven stoere mannen bleven in 1633. Slecht gekleed en onder barbaarse omstandigheden. Ze hadden gehoord dat groenvoer goed voor je is en ze hadden planten gedroogd die ze onder de vlakbij gelegen vogelkolonie hadden geplukt. De volgende zomer vonden ze de zeven zowaar levend terug. Ze waren in slechte conditie, maar wel levend! Het jaar er op bleven er weer zeven overwinteren. Helaas hebben zij het niet gered. Uit de logboeken bleek dat ze te weinig groenvoer hadden gegeten (scheurbuik) of besmet zijn geraakt met de hersenparasiet van een ijsbeer, die je oploopt als je de hersenen niet voldoende kookt. Hierna is er hier niet meer overwinterd.

In 1645 was het hier afgelopen. De verwerking van de walvis gebeurde nu op de schepen zelf. De intensieve jacht duurde tot 1700. In 80 jaar was het gelukt de noordelijke walvissen, voornamelijk 'Bowhead whales' nagenoeg geheel uit te roeien. Zelfs nu zijn er na tientallen jaren bescherming nog slechts enkele honderden Bowheads in leven en is het de meest bedreigde walvis van allemaal. Als je ziet hoeveel botten we van deze walvis hebben gevonden gedurende onze reis wordt je wel een beetje triest.

's Avonds is het weer gezellig in de bar. We zijn langzaam aan een gezellige familie geworden.

Van Smeerenburg is op het prachtige uitzicht na niet veel meer terug te vinden.

Onderzoekstation Ny Ålesund

Vannacht hebben we de noordwest punt genomen en varen we weer in zuidelijke richting. Tegen de morgen zijn we in het plaatsje Ny Ålesund. Naast een prachtig uitzicht, het dorp is door 10 gletsjers omringd, kunnen we hier ook wat cultuur opsnuiven. Dit meest noordelijk gelegen dorpje, met o.a. het noordelijkst gelegen postkantoor ter wereld, was begin deze eeuw vaak wereldnieuws. Van hieruit vertrokken de

gevaarlijkste noordpool expedities. Raold Amundsen, degen die als eerste de zuidpool bereikte en als eerste over de noordpool vloog, had hier in een leuk geel houten huisje zijn basis. Op dit moment wonen hier voornamelijk wetenschappers. Je ziet door het hele dorp allerlei meetinstrumenten staan. Er zijn een paar opvallende verschillen met Longyearbyen. De leidingen liggen hier vreemd genoeg niet boven de grond. Het is

ze blijkbaar gelukt een methode te vinden waarbij de permafrost de buizen niet naar boven drukt. Ook zie je hier geen sneeuwscooters. Longyearbyen daarentegen lijkt soms wel een zigeunerkamp.

Omdat hier in de zomermaanden honderden toeristen komen, soms wel 1700 met een schip, hebben ze hier strikte regels. Martin heeft duidelijk moeite met de inderdaad soms belachelijke regels. Zo is hij verplicht voor te lezen dat de mensen niet zomaar privé-vertrekken in mogen, dat we geen meetinstrumenten mogen ontregelen etc. etc. Bezoekers van Ny Ålesund zijn bovendien verplicht een sticker te dragen die aangeeft dat alle regels zijn voorgelezen! Belachelijk natuurlijk, maar nog belachelijker dat er onverantwoorde

Oud treintje in Ny Alesund.

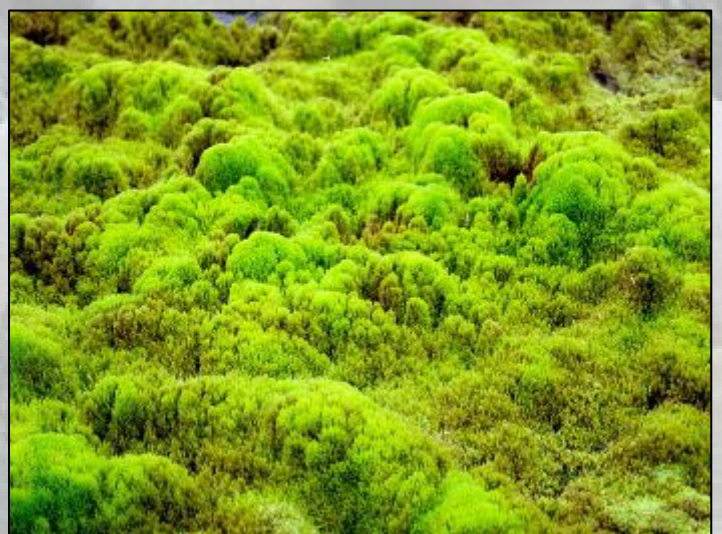
toeristen zijn geweest die deze regels noodzakelijk hebben gemaakt.

Het dorpje zelf is verrassend leuk. Schitterende omgeving en leuke houten huisjes. Voor de dames een souvenirshop en voor de in geschiedenis geïnteresseerden een historische wandeling. Er staat nog een oud kolentreintje en een museum toont het harde leven begin deze eeuw.

Prins Karls Forland eiland

Nadat het schip stookolie heeft ingenomen varen we om 12 uur weer verder. Doel is de noordpunt van het westelijk van Spitsbergen gelegen eiland Prins Karls Forland. Op de punt, Fuglehuken, bevinden zich doorgaans veel zeehonden (Harbour seals). Er ligt echter een ijsbeer op het strand te wachten op zijn kans, waardoor alle zeehonden de zee in zijn gevlucht.

Af en toe zien we een nieuwsgierige kop uit het water steken. Op veilige afstand van de ijsbeer gaan we aan land, vlak bij een met mos begroeide steile berg waar drieteenmeeuwen nestelen. We lopen naar de graven van Engelse walvisvaarders uit de 17e eeuw. Hier komt

Prins Karls Forland is bedekt met een dikke laag mos.

een poolvos nieuwsgierig op ons af. De vos wordt belaagd door agressieve meeuwen die vinden dan hij te dicht bij hun jongen komt.

We besluiten mee te gaan met de wandeling. Steil de berg op over gladde, met mos begroeide en losliggende stenen. Een gevaarlijke glibberpartij, maar wel één van ongekende schoonheid. Diverse soorten mos liggen als een fris tapijt op de rotsen. Echt prachtig.

Afscheidsparty

's Avonds hebben we ons afscheidsfeest. Op het achterdek is er ruimte gemaakt voor een geweldige barbecue. Het is enorm gezellig. Erwin en Raoul komen slechts gekleed in een handdoek met zonnebril op als ware artiesten. Een tropische party op de noordpool. Wat zal dat koud zijn. De Russische bemanning heeft het ook enorm naar de zin. Olga en Nina, de keukenhulpen, gaan helemaal uit hun dak met de knotsgekke Raoul. Onze komiek blijft de hele avond met zijn fratsen de aandacht trekken. Ans gaat helemaal uit haar bol. Ze staat te swingen op de dansvloer als een meid van 20. Iedereen vindt het prachtig. Ze wordt door de gangmakers luid bejubeld. Als de kapitein zijn bordje leeg heeft licht hij het anker en varen we weg. Het is meteen koud en iedereen vlucht naar binnen. In de bar regelt Bets met het stinkend rijke Engelse echtpaar Hetherington een partijtje bridge. Ze snapt er helemaal niets van, maar is continue aanwijzingen aan het geven. Ook de Engelsen zijn niet verder dan les 2 gekomen en dat levert bridgetechnisch situaties op die behoorlijk op de lachspieren werken.

Aan de andere tafel vertelt Martin over zijn Groenland ervaringen. Na 4 keer Spitsbergen mocht hij naar Oost-Groenland. Het benam zijn adem, zo mooi is het landschap daar. Moeten we dus ook nog eens naar toe.

Om half één eindelijk naar bed.

Donderdag 30 augustus – Isfjord

We zijn aan onze laatste dag begonnen. Komende nacht om drie uur gaan we van boord. We dachten een rustig dagje tegemoet te zien, maar niets is minder waar. Twee excursies met een stevige wandeling en vanavond tot het ontschepen een cruise langs de mooiste plekjes van de Isfjord.

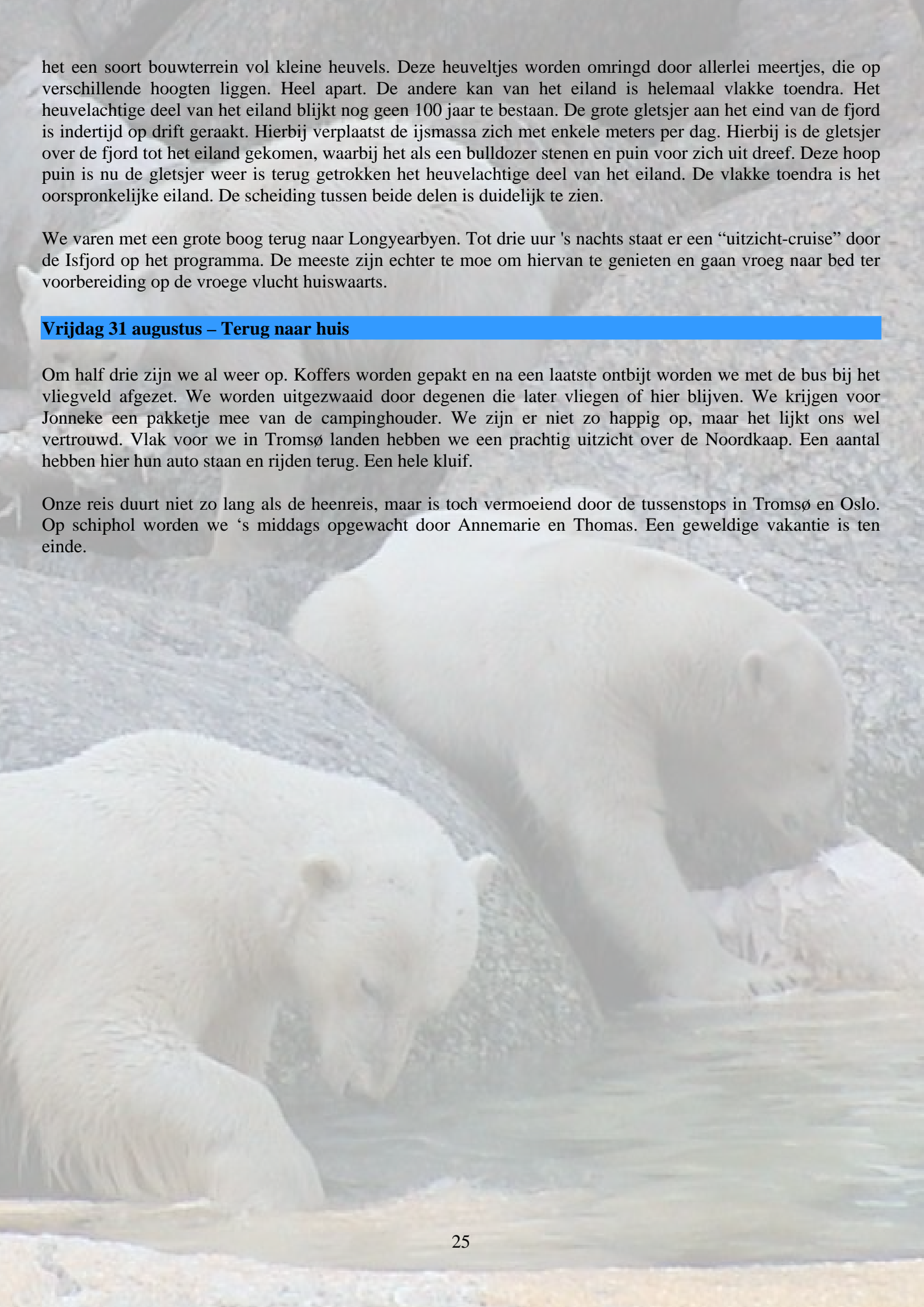
Ekmanfjord: Dit eiland is het resultaat van een rond 1900 op drift geraakte gletsjer.

We besluiten 's ochtends niet mee te gaan naar de Trygghamna fjord. Daar staat een behoorlijke hike op het programma over (alweer) een toendra. Er moeten wel veel rendieren rond wandelen, maar of je die ziet gezien de dichte mist is de vraag.

In de bar werken we onze dagboeken bij. Ans heeft een heel boekwerk. Ze is al bij bladzijde 43! Ook slapen we al vast wat vooruit. Kunnen we vanavond nog wat leuks zien als iedereen uitgeput op bed ligt.

's Middag gaan we wel mee naar de Ekmanfjord. Ditmaal staat er geen beer op ons te wachten als we bij een

eilandje aan het eind van de fjord aankomen. Het uitzicht is prachtig. De bergen zijn zwaar gelaagd en we wanen ons in de mooiste gedeelten van Utah en Arizona. Het eilandje bestaat uit twee delen. Waar wij landen is

het een soort bouwterrein vol kleine heuvels. Deze heuveltjes worden omringd door allerlei meertjes, die op verschillende hoogten liggen. Heel apart. De andere kan van het eiland is helemaal vlakke toendra. Het heuvelachtige deel van het eiland blijkt nog geen 100 jaar te bestaan. De grote gletsjer aan het eind van de fjord is indertijd op drift geraakt. Hierbij verplaatst de ijsmassa zich met enkele meters per dag. Hierbij is de gletsjer over de fjord tot het eiland gekomen, waarbij het als een bulldozer stenen en puin voor zich uit dreef. Deze hoop puin is nu de gletsjer weer is terug getrokken het heuvelachtige deel van het eiland. De vlakke toendra is het oorspronkelijke eiland. De scheiding tussen beide delen is duidelijk te zien.

We varen met een grote boog terug naar Longyearbyen. Tot drie uur 's nachts staat er een “uitzicht-cruise” door de Isfjord op het programma. De meeste zijn echter te moe om hiervan te genieten en gaan vroeg naar bed ter voorbereiding op de vroege vlucht huiswaarts.

Vrijdag 31 augustus – Terug naar huis

Om half drie zijn we al weer op. Koffers worden gepakt en na een laatste ontbijt worden we met de bus bij het vliegveld afgezet. We worden uitgezwaaid door degenen die later vliegen of hier blijven. We krijgen voor Jonneke een pakketje mee van de campinghouder. We zijn er niet zo happig op, maar het lijkt ons wel vertrouwd. Vlak voor we in Tromsø landen hebben we een prachtig uitzicht over de Noordkaap. Een aantal hebben hier hun auto staan en rijden terug. Een hele kluiif.

Onze reis duurt niet zo lang als de heenreis, maar is toch vermoeiend door de tussenstops in Tromsø en Oslo. Op schiphol worden we 's middags opgewacht door Annemarie en Thomas. Een geweldige vakantie is ten einde.